

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Vláda se ve svém programovém prohlášení zavázala, že podpoří modernizaci průmyslu tak, aby docházelo ke snižování jeho energetické náročnosti, že zajistí aktualizaci Státní energetické koncepce (SEK) a surovinové politiky, energetickou bezpečnost státu, odolnost proti rozsáhlým poruchám a výpadkům dodávek energií a udržitelnou energetiku. K zajištění těchto cílů je nutné usilovat o environmentální udržitelnost energetiky a udržení vysoké bezpečnosti dodávek energie při zachování přiměřených cen tak, aby český průmysl byl konkurenceschopný.

Dosažením tohoto cíle bylo nutné začít odpovědně diskutovat o případném prolomení limitů těžby (ÚEL) s tím, že musí padnout rozhodnutí do konce roku 2015, a to tak, aby bylo v souladu se SEK a surovinovou politikou.

Řešením ÚEL se původně dle zadání měla zabývat surovinová politika, která ovšem byla rozdělena na dva samostatné dokumenty. Vláda svým rozhodnutím dne 22. prosince 2014 žádala o opětovné spojení dokumentu. Proběhla aktualizace surovinové politiky o část energetické suroviny, ve které byly popsány varianty řešení územně ekologických limitů těžby. Materiál byl předložen 115. Plenárnímu zasedání Rady hospodářské a sociální dohody (RHSD). Ze závěrů vyplynul úkol zpracovat nezávislé analýzy sociálních i ekonomických dopadů a bezpečnosti dodávek uhlí pro teplárenství u jednotlivých variant řešení územně ekologických limitů (ÚEL). Na zpracování jednotlivých studií se podílela firma Price Waterhouse Coopers, VUPEC - ECONOMY a Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO). Od 30. června 2015 jsou uveřejněny na internetových stránkách MPO tyto studie:

- Posouzení ekonomických dopadů z pohledu zvažovaných variant prolomení limitu těžby uhlí na území severních Čech (PwC)
- Posouzení sociálních dopadů u jednotlivých obcí a dotčeného regionu z pohledu zvažovaných variant prolomení limitu těžby uhlí na území severních Čech (PwC)
- Analýza potřeby dodávek hnědého uhlí pro teplárenství s ohledem na navržené varianty úpravy územně-ekologických limitů těžby (MPO) - podkladovým dokumentem ke zpracování této analýzy se stal materiál „Dlouhodobá prognóza trhu s hnědým uhlím“ (VUPEC).

V předloženém dokumentu jsou zanalyzovány všechny zpracované studie, popsány, shrnuty a posouzeny základní čtyři varianty možných úprav ÚEL těžby hnědého uhlí. Varianta č.:

1. zachování těžby hnědého uhlí v severních Čechách podle současných limitů;
2. posun hranic těžby hnědého uhlí na lomu Bílina;
3. posun hranice těžby hnědého uhlí na lomu Bílina a současně částečné prolomení limitů na lomu Československé armády (tzv. „malá armáda“);
4. posun hranic těžby hnědého uhlí na lomu Bílina a prolomení územně ekologických limitů na lomu Československé armády v rámci II. etapy (tzv. „velká armáda“).

Cílem materiálu je rozhodnutí o budoucnosti ÚEL těžby hnědého uhlí, protože se jedná o velmi důležitý domácí energetický zdroj a jedná se o oblast, na kterou je vázána velká zaměstnanost, protože surovinový průmysl má obecně, díky tomu, že je na samotném počátku průmyslového řetězce, poměrně velkou multiplikační schopnost.

Dle provedených analýz jednotlivých variant, varianta č. 1 nesplňuje potřeby SEK.

V případě varianty č. 2. nedojde ke střetům zájmů a přesídlování obcí a také tato varianta nevyžaduje přímá legislativní omezení zajišťující přednostní dodávky pro teplárenství. Případná legislativní omezení by mohla sloužit jako pojistka proti vývozu uhlí a manipulaci s trhem za předpokladu, že budou naplňovány záměry SEK a vynucovány v povolovacích řízeních nových a modernizovaných zdrojích. Za stejných předpokladů zajišťuje tato varianta i dostatek elektřiny pro jejich zajištění bezpečnosti dodávek, neboť postupný pokles do roku 2039 bude nahrazován v počátku snižováním exportu a později nárůstem decentralizovaných zdrojů a skokový pokles po roce 2039 již bude podle předpokladů plně nahrazen novými jadernými zdroji. Z pohledu zaměstnanosti je v této variantě jasný stabilní počet zaměstnanců v lomu Bílina v nejbližších 15 letech. Přirozená fluktuace tedy může být řešena propouštěnými pracovníky skupiny Severní energetická. V neposlední řadě je tato varianta plně v souladu se skutečností, že aktualizovaná SEK (ASEK) počítá pouze s korekcí limitů na Bílině. Pro tuto chvíli prolomení ÚEL na lomu ČSA není nutné. Na druhou stranu při navrhování 2. varianty je nutné mít na zřeteli rizika, která vyplývají z jednotlivých úkolů ASEK. Kdyby nastala některá z rizik, která budou obsažena v periodického vyhodnocení naplňování Státní energetické koncepce, nastane chvíle, kdy bude nutné otevřít otázku prolomení ÚEL na lomu ČSA. Termín plnění periodického vyhodnocení je nejpozději do konce roku 2019, proto je nutné rozhodnout o řešení ÚEL na lomu ČSA nejpozději do roku 2020.

Varianta č. 3. je z hlediska sociálního a z hlediska přínosu spolehlivosti dodávek elektřiny v případě zpoždění výstavby jaderných elektráren v ČR v přechodovém období do roku 2035 se tato varianta jeví přijatelná. Není však přijatelná pro majitele těžební společnosti z důvodu ekonomicky náročného překlenutí období těžby skryvky bez možnosti těžby uhelné sloje v lomu ČSA. Lom by byl provozuschopný pouze za cenu obrovských finančních ztrát.

Vhodnější se jeví varianta č. 4 z hlediska sociálního i ekonomického, příjmů i výdajů státu, příjmů obcí. Závažným problémem je ale otázka nevyřešení střetů zájmů a přesídlení obcí. Zvolení této varianty by bylo ovšem v rozporu s již schválenou aktualizovanou SEK, která počítá pouze s korekcí limitů na lomu Bílina.

Navrhovaný materiál se nedotýká rovnosti mužů a žen.

Vyhodnocení meziresortního připomínkového řízení bude uvedeno po jeho ukončení v části IV. materiálu.